

Em.mus moderator card. P. D. Gregorius Petrus Agagianian coetum salutavit, et secretarius generalis legit nomina Patrum, qui circa schema *de Ecclesia* in genere loqui postulaverant.

Relationes super schema habitae sunt ab em.mis cardd. PP. DD. Alfredo Ottaviani, praeside commissionis de doctrina fidei et morum, et Michaele Browne, eiusdem commissionis vice praeside.

Relationibus expletis, ad loquendum a moderatore vocati sunt: em.mi cardd. PP. DD. Ioseph Frings, arch. Coloniensis, Ioseph Siri, arch. Ianuensis; beat.mus Ignatius Petrus XIV Batanian, patr. Ciliciae Armenorum; exc.mi Casimirus Morcillo, arch. Caesaraugustanus, Carolus Albertus Ferrero di Cavallerleone, arch. tit. Trapezuntinus, Hermenegildus Florit, arch. Florentinus, Petrus Martinus Ngo-dinh-Thuc, arch. Hueensis, Ioseph Gargitter, ep. Brixinensis.

Hora 12,16 moderator intimavit proximam congregationem generalem, die subsequenti habendam, hora 9, et Patres admonuit de suffragatione peragenda, in proxima congregatione, circa schema *de Ecclesia* in genere.

Secretarius generalis rogavit Patres, qui locuti erant, ut suae orationis textum duplici exemplari exhibere vellent. Item invitavit Patres, qui illa die prima vice interfuerant congregationi, et ideo locum proprium in aula non habebant, ut nomina sua centro mechanographico patefacerent.

Durante congregatione distributae sunt imagines cum precibus ante congregationem dicendis; *Ordo Concilii Oecumenici Vaticani II celebrandi* (editio altera recognita), Typis Polyglottis Vaticanis 1963.

Hora 12,20 S. Evangelii codice reposito, em.mus card. Tisserant preces *Agimus...*, *Angelus...* recitavit, et congregatio clausa est.

XXXVIII

Congregatio generalis tricesima octava habita est die 1 octobris, feria III, hora 9 matutina. Interfuerunt 2.280 Patres, nempe 64 cardinales, 6 patriarchae, 10 primates, 395 archiepiscopi, 1.645 episcopi, 7 abbates nullius, 7 praelati nullius, 60 praefecti apostolici, 86 superiores generales.

S. Missa celebrata est, ritu romano, ab exc.mo P. D. Ioanne Carolo McQuaid, arch. Dublinensi. Chorus Cappellae Sixtinae exsecutus est cantus: *O memoriale* (Bartolucci), *O salutaris hostia* (Perosi), *Panis angelicus* (Bartolucci).

Post Missam, exc.mus P. D. Pericles Felici, arch. tit. Samosatensis, secretarius generalis Concilii, intimavit: *Extra omnes*, et exc.mus P. D.

Philippus Nabaa, arch. Beritensis et Gibailensis Melchitarum S. Evangelii codicem super paratum thronum statuit, dum Patres et chorus alternatim canunt *Christus vincit* cum Ps. 116.

Em.mus card. P. D. Eugenius Tisserant, primus e consilio praesidentiae, precem *Adsumus...* recitavit. Secretarius generalis, ex ambone, proclamavit nomen moderatoris, em.mi card. P. D. Iacobi Lercaro, arch. Bononiensis, et legit nuntium (telegramma), quo exc.mus P. D. Ioseph Mancuso, adm. ap. Mazariensis, significabat exc.mum Ioachim Di Leo, arch. Mazariensem, morientem dolores pro felici laborum exitu offerre et preces postulare. Unde proposuit responsum gratum mittere cum promissione precum.

Deinde legit nomina eorum, qui adhuc circa schema *de Ecclesia* in genere loqui postulaverant.

Ad loquendum ex ordine a moderatore vocati sunt em.mi cardd. PP. DD. Radulfus Silva Henriquez, arch. S. Iacobi in Chile, Laureanus Rugambwa, ep. Bukobaensis; exc.mi PP. DD. Maximus Hermaniuk, arch. Vinnipegensis Ucrainorum, Gabriel Garrone, arch. Tolosanus, Primus Gasbarri, ep. aux. Veliternus, Leo Elchinger, coad. Argentinensis, Armandus Fares, arch. Catacensis-ep. Squillacensis, Hadrianus Djajase-poetra, arch. Djakartanus.

Hora 10,45 secretarius generalis rogavit omnes Patres ut ad sua loca redirent, ut suffragatio circa schema *de Ecclesia* in genere peragi posset.

Postea disceptatio prosecuta est et locuti sunt exc.mi PP. DD. Ioseph Guffens, ep. tit. Germanicianensis, Iucundus Grotti, prael. null. Acrensis et Puruensis, Sergius Méndez Arceo, arch. Cuernavacensis, et em.mus card. Michael Browne.

Hora 10,59 secretarius generalis admonuit Patres in secunda Concilii periodo iisdem frui privilegiis ac in prima, et illustravit modum suffragii ferendi super quaestionem: « Placetne schema *de Ecclesia* generatim vel globatim sumptus, ita ut transitus fiat ad capita singula examinanda ». Huiusmodi monitum a subsecretariis repetitum est linguis gallica, anglica, germanica, arabica, hispanica.

Hora 11,24 secretarius generalis annuntiavit exc.mum P. D. Thomam Pothacamury, arch. Bangalorensem, Romae mortis proximum, Patrum preces postulare. Insuper communicavit congregationes generales omnibus diebus habitum iri, praeter sabbatum et dominicam, et ex ordine tractatum iri schemata *de Ecclesia*, *de B. M. V. Matre Ecclesiae*, *de episcopis et dioecesium regimine*, *de apostolatu laicorum*, *de oecumenismo*.

Hora 11,51 secretarius generalis annuntiavit exitum suffragationis

circa schema *de Ecclesia* in genere: praesentes votantes 2.301, *placet* 2.231, *non placet* 43, vota nulla 27, quorum 3 *iuxta modum*. Itaque schema admissum est ad ulteriorem disceptationem. Dein legit notulam ab em.mo card. P. D. Michaelae Browne, schematis relatore, exaratam.

Hora 11,54 moderator ad loquendum vocavit em.mum card. P. D. Ernestum Ruffini, arch. Panormitanum, et exc.mum Carolum Aramburu, arch. Tucumanensem.

Hora 12,13 reposito S. Evangelii codice, em.mus card. Tisserant preces *Agimus...*, *Angelus...* recitavit, et congregatio finita est.

XXXIX

Congregatio generalis tricesima nona habita est die 2 octobris, feria IV, hora 9 matutina. Interfuerunt 2.289 Patres, nempe: 63 cardinales, 5 patriarchae, 11 primates, 392 archiepiscopi, 1.651 episcopi, 10 abbates nullius, 12 praelati nullius, 62 praefecti apostolici, 83 superiores generales.

Exc.mus P. D. Thomas Cooray, arch. Colombensis, S. Missam de Spiritu Sancto, ritu romano, celebravit. Chorus Cappellae Sixtinae executus est cantus: *Laudate Dominum* (Bartolucci), *O salutaris hostia* (Bartolucci), *Ecce panis angelorum* (Bartolucci).

Post Missam, exc.mus P. D. Pericles Felici, arch. tit. Samosatensis, secretarius generalis Concilii, intimavit: *Extra omnes*, et exc.mus P. D. Casimirus Morcillo, arch. Caesaraugustanus, S. Evangelii codicem super paratum thronum statuit.

Prece *Adsumus...* recitata, secretarius generalis, ex ambone, proclamavit nomen moderatoris, em.mi card. P. D. Iulii Döpfner, arch. Monacensis et Frisingensis, et Patres rogavit ut mitterent ad secretariam generalem petitiones loquendi circa caput II schematis *de Ecclesia*. Deinde nomina legit eorum, qui circa eiusdem schematis introductionem et cap. I loqui petierant.

Exc.mus P. D. Ioannes Villot, subsecretarius, nuntium legit, quem Concilii auditores ad Patres miserant.

Ad loquendum ex ordine a moderatore vocati sunt em.mi cardd. PP. DD. Iacobus de Barros Câmara, arch. S. Sebastiani Fluminis Ianuarii, Valerianus Gracias, arch. Bombayensis, Bernardus Alfrink, arch. Ultraiectensis; exc.mi PP. DD. Ioannes Abasolo y Lecue, ep. Vijayapuramensis, Ioannes van Dodewaard, ep. Harlemensis, Carolus de Provenchères, arch. Aquensis, Anastasius Granados, aux. Toletanus, Henricus Romulus Compagnone, ep. Anagninus, Franciscus Franić, ep. Spalatensis et Macarscensis, Felix Romero, ep. Giennensis, Aloisius Carli, ep. Si-